

23 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.J.A. Nijssen, advocaat te Leiden,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [datum] pastoor van de parochie [naam] in het Aartsbisdom Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 14 maart 2012. Op 13 juni 2012 is bij de griffie een verweerschrift op het klaagschrift ingekomen van mr. H. Anker, advocaat.

Op 18 april 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. De behandeling van de klacht van klager en het verweer van aangeklaagde zijn afzonderlijk van elkaar behandeld.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht in aanwezigheid van de juridisch adviseurs van aangeklaagde. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.L.J. Nijssen, advocaat.

Aangeklaagde is wegens medische redenen niet verschenen. Namens aangeklaagde zijn verschenen zijn juridisch adviseurs mr. H. Anker en dr. R.G.W. Huysmans. Voorts is de broer van aangeklaagde, de heer [naam], verschenen bij de behandeling van het verweer van aangeklaagde.

2. De klacht

2.1. Vanaf 1974 tot begin jaren '80 was klager lid van het Jongerenkoor [plaats]. Aangeklaagde was als pastoor werkzaam in de [naam] Parochie te [plaats] en kwam regelmatig kijken bij de koorrepetities. Klager en aangeklaagde kwamen hierdoor met elkaar in contact. Daarbij nam klager onder andere samen met aangeklaagde deel aan de liturgiecommissie. Vergaderingen van deze liturgiecommissie vonden plaats bij aangeklaagde thuis. Klager verliet het jongerenkoor rond zijn 21^e.

Begin 1983, op 23 jarige leeftijd, ging klager zelfstandig wonen. Op dat moment was klager niet meer actief binnen de parochie en ook was hij niet kerkelijk meer. Omdat klager niet meer actief was binnen de parochie en niet bevriend was met aangeklaagde, verbaasde het hem dat aangeklaagde plotseling bij hem op de stoep stond. Aangeklaagde kwam langs om bij een kop koffie over koetjes en kalfjes te praten. In eerste instantie dacht klager dat deze bezoeken puur vriendschappelijk waren. Klager vond het gezellig dat aangeklaagde langs kwam en interesse in hem toonde. Klager was op zoek naar waardering en aandacht van mensen die een zekere autoriteit hadden. Klager was als kind namelijk affectief verwaarloosd.

Na een aantal bezoeken begon aangeklaagde klager aan te raken op plaatsen waar klager niet door een man aangeraakt wilde worden. Het begon met aanrakingen op de schouders van klager, maar als snel legde aangeklaagde zijn hand in de buurt van het kruis van klager. Aangeklaagde liet zijn hand daar dan net zo lang rusten totdat klager zijn hand wegschoof. Ook raakte aangeklaagde regelmatig de billen van klager aan of legde hij net iets te stevig zijn arm om de schouder van klager. Op non-verbale wijze probeerde klager duidelijk te maken dat hij hiervan niet gediend was. Klager durfde niet tegen aangeklaagde te zeggen dat hij zijn aanrakingen niet op prijs stelde. Hij zag aangeklaagde als een autoriteit en had niet de moed om tegen de wil van aangeklaagde in te gaan. Evenmin had klager het lef om aangeklaagde de deur te wijzen. Klager ervoer de bezoeken van aangeklaagde en de daarbij gepaard gaande aanrakingen als dwingend.

Voorts vertelde aangeklaagde aan klager dat hij homoseksueel is. Klager maakte aan aangeklaagde duidelijk dat hij dat niet is.

Op enig moment heeft klager besloten de deur niet meer open te doen, waarmee de bezoeken ophielden. De bezoeken van aangeklaagde aan klager hebben zo'n drie à zes maanden geduurd. Aangeklaagde is zo'n acht à tien keer bij klager op bezoek geweest.

2.2. Klager voelde zich aangerand en gestalkt door aangeklaagde. Klager heeft lange tijd moeite gehad met aanrakingen en intimiteit. Dit is ook een van de redenen waarom het huwelijk van klager geen stand heeft gehouden. Ook heeft klager lange tijd moeite gehad met autoriteit en met het hebben van vertrouwen in mensen.

Klager heeft nooit over het misbruik door aangeklaagde durven praten. Pas in therapie heeft klager hier voor het eerst over gesproken.

2.3. Klager wenst erkenning te ontvangen voor hetgeen aangeklaagde hem heeft aangedaan. Hierdoor hoopt klager hetgeen zich destijds heeft afgespeeld beter te kunnen verwerken.

Het is voor klager belangrijk dat men weet wat zich destijds heeft afgespeeld en wellicht nog steeds gebeurt, zodat hiertegen actie kan worden ondernomen. Mogelijk kan het verhaal van klager bijdragen aan waarheidsvinding. Zo zou de klacht van klager als ondersteuning kunnen worden gebruikt voor eventuele andere klachten tegen aangeklaagde.

Klager wenst op enige wijze genoegdoening te ontvangen. Wanneer dat in financiële vorm geschiedt, is klager daarmee tevreden.

3. Het verweer

Namens aangeklaagde heeft mr. Anker een verweerschrift ingediend. Mr. Anker heeft zijn verweerschrift op zitting nader toegelicht en zich –onder meer– op het standpunt gesteld dat:

A. er geen sprake was van een afhankelijkheidsrelatie tussen aangeklaagde en klager. In de periode waarin de gewraakte handelingen zouden zijn gepleegd was klager niet meer actief in de parochie en niet kerkelijk meer. Er bestond geen pastorale verhouding tussen klager en aangeklaagde. Evenmin was sprake van dwang van de zijde van aangeklaagde. Aangeklaagde kon niet weten dat klager zijn bezoeken als dwingend ervoer omdat klager hem dat nooit heeft laten merken.

B. dat ook niet is voldaan aan de vereisten voor seksueel misbruik, zoals opgenomen in artikel 1.3 van de Procedure.

C. dat alleen op basis van de verklaring van klager diens klacht niet gegrond kan worden verklaard. Objectief steunbewijs voor de klacht van klager ontbreekt.

Daarbij hebben de gedragingen waarover klager klaagt zich ongeveer 30 jaar geleden afgespeeld. Een dergelijk lang tijdsverloop heeft invloed op de betrouwbaarheid, geloofwaardigheid en validiteit van de afgelegde verklaring van klager. Door het grote tijdsverloop kunnen de eigen waarnemingen en ondervindingen van klager vermengd zijn geraakt met informatie die door de jaren heen tot klager is gekomen. Er dient zeer behoedzaam te worden omgegaan met de verklaring van klager.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Gelet op de bewoording van artikel 1.3 van de Procedure, zal de Klachtencommissie allereerst de vraag beantwoorden of sprake is geweest van een afhankelijkheidsrelatie tussen klager en aangeklaagde.

Op het moment dat aangeklaagde bij klager langs kwam was klager 24 jaar oud. Klager was al enige jaren niet meer actief in het jongerenkoor en ook niet-kerkelijk meer. In de periode dat klager niet meer actief was in het jongerenkoor en het moment waarop aangeklaagde bij klager langs kwam, hebben aangeklaagde en klager geen contact met elkaar gehad. Klager en aangeklaagde hadden elkaar al zeker twee jaar niet gezien.

De bezoeken van aangeklaagde stonden in het teken van gesprekken over koetjes en kalfjes. Er werd tijdens de bezoeken niet over het geloof gesproken.

Gelet op deze feiten en omstandigheden is de Klachtencommissie van oordeel dat er geen sprake was van een afhankelijkheidsrelatie tussen klager en aangeklaagde. Klager was al geruime tijd niet meer verbonden aan de parochie. Klager en aangeklaagde hadden geen pastorale verhouding tot elkaar. De bezoeken van aangeklaagde stonden ook niet in het teken van het geloof. Ook bezien vanuit de leeftijd die klager had in de periode waarin de bezoeken

van aangeklaagde plaatshadden kan evenmin gesproken worden van een afhankelijkheidssituatie.

4.3. Van dwang was, naar het oordeel van de Klachtencommissie, evenmin sprake. Klager heeft niet tegen aangeklaagde gezegd dat hij niet door hem aangeraakt wilde worden. Het was voor aangeklaagde niet duidelijk dat klager zijn bezoeken als dwingend ervoer. De Klachtencommissie kan op basis van de ter beschikking gestelde gegevens en het onderzoek ter terechtzitting geen aanwijzingen vinden dat klager heeft gezegd dat hij niet door aangeklaagde aangeraakt wilde worden en evenmin zijn er aanwijzingen dat het voor aangeklaagde kenbaar had kunnen zijn dat klager, naar zijn gevoel, onvoldoende lef en moed had om aangeklaagde op zijn gedrag aan te spreken. In dit kader weegt de Klachtencommissie mee dat op het moment dat klager de deur niet meer opendeed voor aangeklaagde, de bezoeken ook stopten. Aangeklaagde heeft daarna niet geprobeerd op andere wijze met klager in contact te komen of zich aan klager op te dringen.

4.4. Nu de Klachtencommissie van oordeel is dat er geen sprake is geweest van een afhankelijkheidsrelatie tussen klager en aangeklaagde en er geen sprake is geweest van dwang, kunnen de gewraakte handelingen –zo deze plaats hebben gevonden– niet aangemerkt worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Hiermee is overigens niet gezegd dat de handelingen waarvan klager stelt dat deze hebben plaatsgevonden (en voor zover die hebben plaatsgevonden) door klager niet als onplezierig zijn ervaren. Deze constatering levert echter geen seksueel misbruik op in de zin van de Procedure.

Gelet op bovenstaande overwegingen gaat de Klachtencommissie niet over tot een inhoudelijke bespreking van de klacht van klager en de namens aangeklaagde gevoerde verweren. De Klachtencommissie zal de Bisschop van Utrecht dan ook adviseren de klacht van klager niet gegrond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Utrecht de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 23 mei 2013 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager en aan aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.